

ТЫЗЭКЬОТМЭ – ТЫЛЪЭШ!

Адыгэ шъхафит

Голос
адыга

1923-рэ ильесим
гъэтхапэм
къышегъэжьагъэу къыдэкы

№ 29 (21999)
2020-рэ ильес
БЭРЭСКЭЖЬЙИ
МЭЗАЕМ и 19
ОСЕ ГЪЭНЭФАГЪЭ ИИЭП
къыхэтутыгъэхэр ыкы
нэмыкы къебархэр
тисайт ижъугъотштых
WWW.ADYGVOICE.RU
6 +

Адыгэ Республикаем и Правительствэ игъэзет

Адыгеир шъхафит зашыжыгъэр ильес 77-рэ хъугъэ

Мыекъуапэ игупчэ мемориал дээж къызызэрэугоигъэх ветранхэр, хабзэм икъулыкъухэм япащэхэр, общественна организациехэм ялыш-

клохэр, ныбжыкъэхэр, къэлэеджаклохэр. Адыгеим и Лышъхъэу Къумпыл Мурат, зекэ 100-тиабзэм хэлэжьагъэхэм Егъешшэрэ машлом къэ-

тьэгъэ блэрхэр ыкы къэгъээ 1941-ийн къэральхъагъэх. Хэгъэтуу зошхом хэкюодагъэхэм яшшэх агъэтиапшээ зы такыкыраа афешьыгъуагъэх.

Адыгеим щыщэу Хэгъэтуу зошхом нэбгырэ мин 80 хэлэжьагъэх, нэбгырэ мин 33-м ехъур ааш хэкюодагъэх. Тичыпшэхъум къэралыгъо тын

Адыгэ Республикаем и Лышъхъэу Къумпыл Мурат Адыгеим нэмыц техаклохэр зырафыжыгъэхэр ильес 77-рэ зэрэхъугъэм фэгъэхыгъэ 100-тиабзэм хэлэжьагъэх.

хъужынгъэу зэрхъагъэр хэти Ѣыгъупшэштэп, ззошхом хэкюодагъэхэр егъэшшэрэ шэжьэу тыгу илъыштых.

**ТХЬАРКЬОХЬО
Адам.**

Сурэтхэр А. Гусевым
тырихыгъэх.

Саугъэт 34-рэ агъэкшэжьыщт

Тигъэзет къызэрэшхэтыутыгъэу «Теклоныгъ» зыфиорэ оргкомитетим изэхэсигъо 100-тиабзэм зэрхъаштхэм Ѣытегуущыагъэх.

2020-рэ ильесим жъоныгъуакъэм и 9-м нээс Хэгъэтуу зошхом хэлэжьагъэх 100-тиабзэм ясаугъэтхэу Адыгеим итхэм язынет анаэ тырадзээ-

нэу Лышъхъэу унашьо зэхэснэгъом къышишыгъэ. Джаш фэдэу Кошхъэблэ районны зэкюм Хэгъэтуу зошхом хэкюодагъэх дээжээхэм ясаугъэт екло-

лагъ, гъэкшэжьын 100-тиабзэм зэрэхэхэр зэригъэлтэгүүгъэ. АР-ын культурнэ къэнэм ипсэуальхэм якъеухумэнкъэ

ыкы ягъэфедэнкъэ и Гъэорын 100-тиабзэм къызэрэтийрэмкъэ, объектхэм язынет зэгъэшшэгъээнэй фэшүү муниципалитетхэр къаклухъэх. Теклоныгъэм и Мафэ ехъулэу Адыгеим саугъэтхэу итхэр зэтэрагъэпсихъажыщтых ыкы псэолзээ 34-рэ агъэкшэжьыщт. Аш нэмыкъэу, тихэгъэтуу къэзэуухумагъэх нэбгырэ 51-мэ ацэхэр саугъэтхэм атыратхэштых.

ТЕКЛОНЫГЬ!
1945-2020

Шэжьымрэ лъэхъанымрэ

Адыгейм ишхъафитныгъэ къэзыухъумагъэхэм афэгъэхъыгъ

Урысаем и ДОСААФ икъутамэу Адыгэ Республикаем щылэмрэ республикэм иветеранхэм я Советрэ Хэгъэгум иухумакло и Мафэ, фашист техаклохэр зэхакүтэхи, Адыгейм зырафыжыгъэхэр ильэс 77-рэ зэрэхуугъэм афэгъэхъыгъ юфхъабзэхэр зэхашэх. Ахэм ашыщ тыгъасэ щылэмгэе автопробегыр.

... Патриотическе пүнгэгэйм ехыллэгэе нэрыльгэйн 1991-ийн тухар автомашинэхэм агбухэм ялтлыгъэх. Быракхэр мэбыбатэх.

Мыекуялэ и Темир лъэнэхээ щылэмрэ зэхэт сауѓтэхэм апашхъэ Егъешэрэ машор ёшблэ. А чыплем щыклогъэ зэхахьем Адыгэ Республикаем и Лышхъэу Күмпил Мурат къыщыгущыагъ.

Лышхъуж щытхъум епхыгъэ чыплемхэй Адыгейм илхэм ашызэхаштхээ зэхахьхэм ахэлэжэштхээр бэ мэхъух. Автомобилхэм арьсхэу къалэхэм, районхэм ашылэштхэй.

Адыгэ Республикаем и Лышхъэ Мыекуялэ щылэмрэ зэхахьем хэлажьхэрээм закынхыгъази, ёшэж тиленымкэ, Адыгейр шыхъафит зышигъыгъэхэм лыгъэу зэрахьагъэр дэлхийн энэхүү 100-тэйнэхэдээ зэхахьхэм ахэлэжэштхэй.

Урысаем и Президентеу Владимир Путиным къызери-иагъэу, Теклонигъэм ия 75-рэ ильэс ёшэжым ыкли дээ щытхъум я Ильэс.

Ветеранхэм, апсэ хальхъээ тичигу гупсэ къэзыухумагъэхэм, заом ыкыл щылэмхэй Теклонигъэр къэзыгъэблэгагъэхэм, тишъолыр, хэгъэгур заом ыуух зыпкэ игъэцүцожыгъэнхэм зиах хэзьшыгъагъэхэм, мамыр щылаклер нахдахэ шыгъэнхэм фэлэжьагъэхэм ялошагъэ уасэ фэтэшы. Шыхъафитнигъэр къытфэзыгъэнхэм лыгъэу зэрахьагъэр

тэгъэлъаплэ, ёшэжыр къэтэухъумэ, ветеранхэм яфэло-фашихэр тэгъэцаклэх, — къыуагъ Күмпил Мурат.

Автомобильхэм хабзэм икъулыкүштэхэр, ветеранхэр, ныбжыкхэр, общественнэ 100-тэйнэхэдээ зэхахьхэр гум икъыжыщхэп. Кэллэеджаклохэм лышхъужыгъэм, мамыр псэуклэх ялтлыгъэхэм, усэхэм къяджагъэр, зыпсэ хэгъэгум фэзытыгъэхэм зы та-къикэе афэшыгъуагъэх, саундхэхэм къэгъагъэр акылтыральхагъэр. Районын иадминистрации икъулыкүштэхэр къапэгъокыгъэр. Районын инароднэ депутатхэм я Совет итхаматэу Пчыхваликыю Аюбэ, Адыгэкаалэ иадминистрации ипашэу Лышхэсэ Мыхамодэ, Мыекуялэ икъыгъэхэм ашылхэу Къудажэ Аслын, Александр Дорофеевыр, Устэ Руслан, нэмыхээри зэхахьхэм къащыгущыагъэр. Щындже икъоджэ псэуплэ ипашэу Пшыуки Алый чылэм дэт саундхэхэм лышхъужыгущыагъэр.

ЕМТЫЛЛЬ Нурбий.

Сурэтын итыр: автобогым хэлэжьагъэхэр.

Быбынхэу загъасэ

Краснодар апшьэрэ дээ авиационнэ училищэу дэтым икъутамэу Адыгейм щылэм икурсанхэм быбынхэр рагъэжьагъэр.

Авиационнэ базэм икомандирэу, полковнику Вадим Гуровым къызэри-иагъэмкэ, мэзаем и 17-м мы ильэсиймкэ

апэрэу ялтланэрэ курсым икурсанхэм самолетыр зэрэбгээри-иагъэмтэй ошьогум щыззэрагъашэх.

— Пчэдьжыкым жьеу курсантхэр уашьом дэбябэягъэр. Самолетыр агъэори-иагъэмтэй зэхэсэнэй пае ахэм уахьтэу ялэр бжыххэм нэс. Уашьом замы-иэтызэ, летчик ныбжыкхэм тренажерхэмрэ самолетэу L-39-мкэ зэхэхэзьыгъ, — къыуагъагъэх. Гуровым.

Мыекуялэ дээ авиационнэ базэр 1942-рэ ильэсир арькызызэуагъэх. Хэгъэгум зэошхор оклофэклэ мыш самолетхэм 7652-рэ зыщаи-этыгъ, пыним исамолетхэу 150-рэ къыраутхыгъ. Цэ ляпилэу «Полоцкий» зыфилорэр ыкы Суворовынрэ Кутузовынрэ яорденхэу апэрэ степень зиэхэр къыраутхыгъэх.

Хэти ашыгъупшагъэп, сыди ашыгъупшагъэп

Мэзаем и 4-рэ ильэсир — Туцожь районыр шыхъафит зыхъужыгъэ маф. Туцожь районым ис цыфхэмкэ ар ашымыгъупшэжын уахьт.

Хэгъэгум зэошхом икъин, ихьзаб, имашло зынэмсыгъэ унагьо тихэгъэгу исэп. А заом щыфхэмкэ ашыгъупшагъэп, ашымыгъупшэх, патриотизмагъэ ахэлээ пүгээнхэр ары.

Советскэ дээжилхэм Туцожь районым нэмыхэй техаклохэр зырафыжыгъэхэр ильэс 77-рэ зэрэхуугъэм фэгъэхыгъэ юфхъабзэхэр «Лышхъужыгъэм ишхъатыр», еджэнхын хэмхэхэр урокхэр, зэнэхээхэр Теклонигъыкье гурьт еджилэу N 1-м щыкуюагъэх. Кэллэеджаклохэм сурэштынмкэ, усэнэмкэ, сочинение тхыгъэнэмкэ заушетыгъ, шынэгъэ амалхуу алэклэльхэр къенэфагъэх.

Юфхъабзэхэм пшъэрэль

шыхъаэу ялагъэр кэллэеджаклохэм заом иветеранхэм лытэнэгъэ афашэу, Теклонигъэр къыдэзыхыгъэхэр ашымыгъупшэх, патриотизмагъэ ахэлээ пүгээнхэр ары.

Зэошхом ильэхъан цыфхэм зэрэхьагъэ лышхъужыгъэм къегъэльгэй ячыгу шу дээ зэральэгъуштыгъэр, аш пае емыблэжхэй апсэ зэрэтиштыгъэр.

Шыхъаэе афэтэшы, «Тхашуу-егэцэе!» ятэо щылэмкэ дахэ тиэу тыпсэунэу Теклонигъэр къыдэзыхыгъэхэм.

Лышхъурэ Роз.

Пэнэхыкье гурьт еджа-пэу N 1-м адыгабзэмрэ литературэмрэкэ икелэгъадж.

Адыгейм и Кубок фэбэнэштых

Ильэс къес Адыгейм щызэхашэрэ спортивнэ зэнэхээхэр «Мэзаем ишхъангъупчъэхэр» зыфилорэр псэуплэу Каменномостскэм мэзаем и 21 — 23-рэ мафэхэм щыкюшт.

Автутуризмэм фэгъэхыгъэ трофи-рейдым изэхэшаклоу Дмитрий Фриз къызэри-оромкэ, зэнэхээхэр зыщи-кылэштэр чыпилэхэй къыхахыгъах. Гурум километри 100 фэдиз икъыхагъ, арлахы 4-у зэтеутыгъэшт. Нахынбэрэхээгээхэй гурум рыклогъуае, лъэгаплэхэр, машинэ Ѣэрэххэм даутыгъэхэх ужхэр, мыжьюхэр зытэлхэхэр, пысихохэр зэпзызыхэр чыпилэхэр илэх. Зэнэхээхэр зыфилорэр 9-м щырагъэхэшт. Машинэ къызэпачьем Ѣытэлхэрээдээ апэрэу Адыгейм и Кубок фэбэнэштых.

Зэнэхээхэр зыфилорэр 9-м щырагъэхэшт. Зэнэхээхэр зыфилорэр 9-м щырагъэхэшт. Машинэ къызэпачьем Ѣытэлхэрээдээ апэрэу Адыгейм и Кубок фэбэнэштых.

(Тикорр.).

Цыфхэр къыхэлэжьэнхэр – шокI зимиI

Урысыем и Тхыль Шъхъаэм, Конституцием, гъэтэрэзыжынхэр хэгъэхъэгъэнхэм фэгъэхъыгъэ юфыгъом мы уахътэм игъекотыгъэу дэлажьэх. Мы юфыр анахъеу цыф жъугъэхэр ары къизпкырыкын фаеу къералыгъом и Президентэу Владимир Путиним ылъитэрэр.

Мы гупшисэр джыри зэ къышыриотыкыгъ УФ-м и Конституцием гъэтэрэзыжынхэр фэшыгъэнхэмкэ юфшэкло купым зылоклем.

Мазэ фэдиз хъугъэ зэхъокынгъэхэу Тхыль Шъхъаэм хэгъэхъэгъэнхэр фаеу алъитэхэрэр мы купым зиугоихэрэр арыкни затегущыиэрэр. Юфыгъо 500-м ехъу непэрэ мафэм ехъулэу цыф жъугъэхэм, обшественне купхэм, зэсэнхяатэгъухэм, ныбжэ зэфшыхафхэр зилем эхам къыхалхъэгъах. Мы зэпстэуми игъекотыгъэу атегущыиэх.

«Гүшүйэ, хъарыф пэпчь акыныгъэ хэльэу, зэпшэчыгъэу мы юфым къеколтэгъэн фае. Ау хъетэпэмых тшы хъущтэп джышии Конституцием къин тыралъагъозэ юф дашли хагъэхъэгъагъэхэри. Зи чэтийнэнэ щитэп, аш хэдгэхъон, уахътэм къеу къызыдихыхэрэм ялтыгъэу къехэр хэдгэхъанхэ фае», — къыхигъэшыгъигушыиэх Владимир Путиним.

Цыфхэм къаэтыре юфыгъо пстэури Тхыльым хэбгэхъан зэрэмльэкыщтыр нафэ. Ау ахэр неплэгъунчьеу къэмэгъэнхэм фэшл, ишыккэгъэ шъыпкъэхэу алъитэмэ, Хэбзэгъэуцугъэ Шъхъаэм хэмыфэрэмэ, ашыщхэр Къера-

лыгъо Думэм ыкни Федерациемкэ Советым, нэмийкхэр — шольтырхэм, муниципалитетхэм ыкни правительствэм афагъээштых яамал къыхырэм елъитыгъэу цыфхэм ыкни обшественне организациехэм ягушысэхэр пхырыщигъэнхэмкэ хэбзэгъэуцугъэхэм япхыгъэх актхэр зэхагъэуционхэм пае.

Мэкъэтынм пстэури къигъэнэфэшт

Сыдэуштэу мэкъэтынир зэшуахыща? Аш лъапсэ фэхъунэу агъенафэрэр президентым ихэдзынхэм афагъэхъыгъэ хэбзэгъэуцугъээр ари.

«Гъэтэрэзыжынхэм атегъэпсхыагъэхэ гүшүйэхэри, мэкъэтынир зэрэзэшуахыщ шыкыиери зы хэбзэгъэуцугъэм къыщигъэлэгъонх фаеу сэлэйтэ, — къыгуагъ юфыгъо купым итхамэтэгъо, Федерацциемкэ Советым конституционнэ хэбзэгъэуцунымкэ ыкни къэралыгъо псэолъешынмкэ и Комитет илашэу Андрей Клишас, — ау статья зэфэшъхыафхэмкэ».

Урысые мэкъэтын зыкым фэгъэхъыгъэ статьям парла-

ментым зыдьригъаштэкэ ыкни президентыр зыкіэтхэжъыкэ клаачэ илэ хүнэу, ежь гъэтэрэзыжынхэу Тхыль Шъхъаэм фашыщтхэм афагъэхъыгъэр цыфхэм зыдьригъаштэкэ ухэсигъэнэу. Аш ыуж президентыр хэушхъафыкыгъэ унашьоу гъэтэрэзыжынхэм афагъэхъыгъэм къэтхэжъынир ари къэнэжъыщтыр. Хылыалоу мэхъуми, джаущтэу шыгъээмэ зэкъеми анахышоу А. Клишас елъитэ.

Пшъэдэкъыжыр зэрэинир ыкни хэукунонгъэ аш хэпшыхъэ зэрэмыхъущтыр къэралыгъом илашэ къыхигъэшыгъ ыкни хэбзэгъэуцугъэмрэ Хэбзэ Шъхъаэмрэ атетэу пстэури гъэпсигъэн зэрэфаэр къыгуагъ.

— Сэргээ анах мэхъанэ зиэр пстэури зэрытхэгъэшт статьяхэмрэ зэрэтигъэшт шыкыиэмрэ арэп, — къыхигъэшыгъ Владимир Путиним. — Анах шъхъаэр Конституцием гъэтэрэзыжынхэм фэтишыщхэм цыфхэм ямэкъэтын ыуж клаачэ ялэ хүнэу ари. Урысые шыпсэухэрэр ари хэдэнхэу щитхэр. Ахэм къизэралоу хъущт. Амакъе къатэу къезэгъэмэ, зэхъокыныгъэхэр Конституцием фэтишыщтыр, къамытимэ, аш фэдэ шоигъонигъэ

къырамыиотыкымэ — зэтхъокыщтэп.

Хэдзынхэмкэ Гупчэ комиссир мы юфым къыхэлэжъэн зэрэфааем президентым къыдьригъештагь ыкни мэкъэтынир юфшэгъу мафэу тэгъэфэгъэнэу, а мафэр зыгъэпсэфыгъо гъэнэфэгъэнэу къафигъэптыагь.

— Правительствэм мышынаа түрэгъадзэмэ шоигъу — мы зыгъэпсэфыгъо мафэр мэфэк мафхэм, жъоныгуакийм е ильэсикэ мэфэкхэм, етланэ къахамыхъынэу, — къыгуагъ къэралыгъом илашэ.

Гъэтэрэзыжынхэмкэ цыфхэм къаэтихэрэ юфыгъохэр зэрэбэм къыхэкйэу ахэм язэхэфын нахь охьтабэ ыхын зэрильэкыщтым фэшл джыри тхъамэфиту фэдиз зэрэящикигъэштэйр юфшэкло купым итхамэтэгъо Талия Хабриевам къыхигъэшыгъ. Гүэн юфэумыр зэрэшмытыр, ау къыхылыхъэ дэдэ пшы зэрэмыхъущтыри Владимир Путиним къыгуагъ.

Мы мазэм и 17-м Къэралыгъо Думэм илэгъэ зэхэсигъюм зэрэшгээнэфагъэмкэ, Конституцием зэхъокыгъэнхэм фэгъэхъыгъэ проектым ехыллагъэу гъэтэрэзыжынхэм захэпльэштхэ уахътэр гъэтхапэм и 2-м нэсэу тыраубытагь.

Къэралыгъомкэ мэхъанэшхо иI

Юфшэкло купым Ѣщэу актерэу Владимир Машковым юфыгъо къытэтигъэмкэ Владимир Путиним дыригъештагь. Ар зыфгъэхъыгъэр Урысыем ичыгу Ѣщэхъыгъэрэхэн фаеу Машковым елъитэ. Аш къизэриуагъэмкэ, къэралыгъо зэфшыхафхэм якъебарлыгъэлэс амалхэм къираотыкыэу къыхэкы В. Путинир Ынатлэм ютыфэ къэралыгъом ичынальэ зи къизэремынэцьштыр, ау ар зылукъыгъикэ, «льэкхэм яшхъангуучэ зэрээзүхыгъэштыр».

— Къырым ичынальэ зыгорэм ыштэ шоигъу, нэмийк горе Калининград къепллы, — къыгуагъ Машковым.

Джаш пае Конституцием къышыгъэнэфэгъэн фаеу елъитэ къэралыгъом ичынальэ Ѣщэхъыгъэнэир афэмидэгъэнх имызакъо, аш ригуущыиэнхэми фимытхэу итхэгъэнхим.

— Мы гупшисэр сыгу рехы, — къыгуагъ В. Путиним. — Арышь, юристхэм пшъэриль афэтшын тэрэзэу аш фэгъэхъыгъэ къиотыкынхэр зэхагъэуционхэ.

Машковым игукъэк бэмэ дырагъештагь. Мы юфым къэралыгъомкэ мэхъанэшхо илэу альти. Политологэу Андрей Суздалцевым политическе юф закъо ар Ѣмытэу елъитэ, къеты экспертина-аналитическ гупчэ «Къыблэ» зыфиорэм.

— «Урысые Федерацием ичынальэ псаунэу ыкни къинэсынхэ фитыныгъэ ямыиэу къе-гъэнафэ» зыфиорэ гүшүйэхэр Конституцием итхагъэхэми, джынэс тэлъэгъу тигъунэгъу благъэхэм «ятыжын фэе» чыгу Ѣаххэм зэрарыгущыиэхэрэр, — elo A. Суздалцевым.

— Машковым къытэтигъэ юфыгъом имышыкыгъэжэхы ешых, гүшүйэлэв пае, Курильск хыгъэхъунэхэм афагъэхъыгъэ зэдэгүүшүйэхъэр Япониум дэтшынхэу, джащ фэдэу Калининград фэгъэхъыгъэу тигуущыиэнэу. Аш нэмийкэу сатуумрэ Тыгъэкъохъаплэмрэ Къырым къырыкюштим фэгъэхъыгъэ юфыгъохуу къаэтихэрэм Урысыер ахамыншынмкэ мы зэхъокыныгъэм ишогъешхо къэкошт. Конституцием ар диштэжыщтэп мы гъэтэрэзыжынир заштэкэ. Иэкъыб къэралыгъо юфхэмкэ тиминистри мы юфыгъохэм апльынир ишыкыгъэжэхыщтэп аш фэдэ фитыныгъэ зэримыгъэжэхыщтим фэшл, мы Ыизынрэ къытэнэкъохъэрэми ялжыщтэп.

Лэжжапкээм итын, унагъом чыпэу ыубытырэм, нэмийк юфыгъуабэми афагъэхъыгъэу гъэтэрэзыжынхэр ашыщтыр. Игъорыгъо ахэм ягугъу къэтшыт.

**Къэбарыр хэутынм
фэзигъэхъазыгъэр
мэшлэкъо Сайд.**

Ныдэльфыбзэм зырегъэушъомбгъу

Гуманитар ушэтынхэмкіэ Адыгэ республикэ институтын
бзэшлэныгъэмкіэ инаучнэ ІофышІэу Анцокъо Сурэт мэзаем
и 19-м, 1970-рэ ильэсым Төүцожь районым ит къуаджэу Аскъэлае
къыщыхъугъ, щапыгъ.

2006-рэ ильэсүм къыщуубалгыэу гуманитар уштэйнхэмкээ Адыгэ Республике институтын бзэшлэнхыгъэмкээ инаучнэ юфыш, филология шлэнхыгъэхэмкээ доктор. Адыгабзэм изэгье шлэн фытегэрэпсыхъэгъэ тхыльтыкылти научнэ юфш!эгъэ 60-мжихъу аш икъэлэмьи пе къылыкыгъ. «Адыгабзэм изэхэф гүшьыалт» зыфилоу томиш хъурэмшия II-рэ ыкылти я III-рэ томхэм яредактор. Филология шлэнхыгъэхэмкээ докторэу Бырысыр Батырбый игъусэу Зекигъу Уцужкынкъо ыгъэхъазырыгъэу «Адыгабзэм иорграфический гүшьыалт» зыфилоюм юф дашэжьи, зэраггээкүжьи 2014-рээ ильэсүм къыдагъэкыгъ.

Джащ фэдэу «Черкесия-фильм» ипащэу Нэгъэппльээ Аскэрбый зэхигьэуцогъэ анимационнэ фильмэм исценариеу, «Каншай — сын медведя» зыфиорэр Шхъэлэхъо Дарикс ийтусэу адыгабзэктээ зэридээ кыгъ, мультсериалэу «Фиксики»

адыгабзэм изылъхъагъэхэм аащц. Ны-тыхэу ежъ-ежырэу ясабыйхэм адыгабзэр языгъашшэмэ зышлоигъохэм апае къыдигъэкыгъех «Сыбзэ — сидунай», «Адыгэ мэкъэпчъ чэф» зыфилохэрэр.

Сурэт адыгэ лъэпкъ гъэсэн
ныгъэм хэхъоныгъэхэр егъашы-
гъянхэм илахъэу хильхъэрэ
мызэу, мытюу къыхагъэшыгъ.
Аш «Почетный работник обще-
го образования РФ» зыфилорэ
щытхъуццэр, АР-м и Къералыгъо
Совет — Хасэм, УФ-м ыкыл
АР-м гъэсэныгъэмрэ шлэньгъэм-
рэккэ ямиинистерствэхэм ящыт-
хъу тхыльхэр къыфагъэшьоша-
гъэх.

Къзызыхъугъэ мафэмкъэ Сурэт тифегушо, псауныгъэ пытэ илэй, иунагто нэхъойрэ бэрэчтэрийн, илофшлагъэхэм осэшхо къафашлэй тапэкли лъэбэкью-шхохэр наукэм щишынхэу тифалъало!

**ШЭНЫГҮЭЛЭЖЬЭУ
АТЭЖЬЭХЬЭ Сайхьат.**

Адыгабзэм изэгъэш! Эн гуш! Уагъо къыхельхъэ

Адыгабзэм изэгъашшэн ти-
гъумэкіеу бэрэ тытегущыиэм,
икъу фэдизэу сабый цыкхухэр,
аныбжь елъытыгъэу, язехэ-
шыкі диштэу зэрыгъозэштхэ
тхылхухэр алекіедгъехъанхэу
хъурэп. Джаш фэдэу къэгъельэ-
гъон гъашшэгъонхэр, гүштилаклэр,
льытаклэр, макъехэм якъеон
агъэпсынкіеу дгъэхъазырын-
хэшь, ахэм ядгъэплъинхэу
къылдэхъурэп.

Бэрэ тызэхажгэй, джынэс тимшүүлэгэй АР-м гъэсэнгүй эмрэ шлэнгүй эмрэклэ и Министерстве инаушацкэл тхыльппил хьоу кын-дэкыгыгэ пособиене «Сыбзэ — сидунай» зыфиорэр күлэлпү-хэмкэ шүхъяфтынышко хьугъэ. Ау ахэм язакъоп, ны-тихэмкі, адыгабзэр зээзыгьаштэмэ зышло-ицьо пстэумкі Анцокъо Сурэт ипроекткіл зэхэгьеузогъэ тхыль-хэр лэпнээгүшүх.

Адыгэ нарт эпосым къыхэхы-
тье персонажхэр ахэм аыгъэ-
федагъех. Лъэпкъ шъуашэр,
зэхэтыкъэр, зеклоклэ-шыкълэхэр
сабыйхэм альагъээсих, гукъэ-
гъуныгъэр, шъэбагъэр зэхара-

гъашIеу гъэпсыгъэх. ЙовшIэн
гъецкIэнэу адэтри макIэн.

Зэкіеми анахь шұағтәу тұхылхәм афәппәрткүймә хұя-щтыр жабзәм ихәткөхъон зәр-зәхәщағъәр ары. Сәлам зәхы-ным кыреғтажъә нәуасә зә-рәзәфәхъұхәрәр, анахъәу зыфә-щагъәхәр кызызғалоттәжъә сабыйхәм язәдегүштігү ля-тәккүатә. Аш жабзәм зыреғтә-ушъомбүу. Пышсә цықтум зедәүхәрә нәужүм упчіхәм джәуапхәр къаратыжъә нарт пашашъәхәм нәуасә зызәрәз-фаширәм кіләлцыкүхәм ягу-лытә. Яснауышыгъә зыкыре- япхыгъәхәр бғәффедәнхәр.

Бләкіткүе ильесым гуманитар үштәніхәмкі Адыгә республика институтын шағыпсыгъә Проектнә оғисым ишъерліхәм къащыдәлъытагъәу Анцокъо Сурэт ильесыбәрә зыдәлжъәттәхъиль халаметтәу «Адыгә мә-къепч чәф» зығыорәр кын-дәккыгъ. Непә еғәеджән-пұнны-гъәр зынәссыгъә лъэгаптәхәм адиштәу, адыгабзәр зәзыгъә-шінену езығтәжъағъәхә сабый-хәм атегъәпсыхъағъәу ар зәхи-гъәуциағъ.

льтиз, яснаущын възыкыре-
гъэлты.

Ямышыкъеу зэхэгъеуцаугъэхэ
тхыльхэм янэкиубгъо пэпчъ
узылэлтызыщэр гъэлсыкъе горэ
ахэольягьо. Гүшнээм пае, чэц-
зымафэм иуахътэхэр зызврагъа-
шлэхэрэм ыуж сэлам хыкъэм ар
егъэлпэлтэжбы. Ылшъэкъеу кыз-
зэрэццитуагъэу, нэклубгъо пэпчъ
юофшлэн гъэцкълэнэу кытырэм
дыхэтэу юэдэбныгъэм, гушъэб-
ныгъэм, гукъэгъуныгъэм са-
быйхэр афеплух. Шлогъэшко

Гүрвүүцэв.

Ны-тыхэмки, кілэлпүхэмки
Анцокъо Сурэт къыдигъекъыгъэ-
хэ тхыльхэр іэпүлэгъушуух, ау-
джыри ащ кыышмыуцуунэу
тэгүгъэ. Тхыльхэр мультимедий-
нажуу, яплынхэ, ядэунхэ аль-
кынэу ыгъэлсынхэу ары тызы-
фаер. Джашыгъум макъэхэри
къафэкъинищтхэп, орэдым
дыкъыгъоу къалоштых, лытаклэ-
ри ашлэшт, дахэу къэшшоштых,
бзэри икъоу къалэкъихъашт.

Адыгабзэм тэ уахътэу етты-

къэзытынхэу тлъытэхэрэм ашыц зеклокэ-шыкIэхэм джэгукIэхэу япхыгъэхэр бъэфедэнхэр.

Блэкыгъэ ильэсүм гуманитар уштыхнхэмкэ Адыгэ республикэ институтын щагъэпсыгъэ Проектнэ оффисын ишъэрьльхэм къащаидэлтыатгъэу Анцокъо Сурэт ильэсүйбэрэ зыдэлжээгъэ тхыль хьаламэтэу «Адыгэ мэ-къэпч чэф» зыфиорэр къы-дэкъыгъ. Непэ егъэджэн-пунын-гъэр зынэсигъэ лъэгапІехэм адиштэу, адыгабзэр зээзыгъэ-шлэнэу езыгъэжьагъэх сабий-хэм атечъэпсыхъягъэу ар зэхи-гъэуциагъ.

Нытхэмкى, кىلەپىخەمكى
Анцокъо Сурэт къыдигъекىغъэ-
хэ тхылъэр Ыпшىلەتىشىخ, ау-
джыри ащ къышымыцуунئۇ
тэгүгъэ. Тхылъэр мультимедий-
нەخу, яптынхэ, ядەүнхэ аль-
кынئۇ ыгъэпсынхەر ары тызы-
фаер. Джашыгъум макъэхэри
къафэкъинищтхەپ, орэдым
дыкъигъбу къалоشتых, лытакىلە-
ри ашىشت, дахэу къэшьоشتых,
бзэри икъую къалекىلەخашт.

Адыгабзэм тэ уахътэу етти-

рэм, уасэү фэтшырэм япхыгь тисабайхэм ар кызэррагурыло- щтыри, зэрэзэхашацштыри. Къэралыгъом ышырэ хэхъоны- гъэхэм ялтыгъэу гъесэнгъэ- ми зильтын, зиушъомбгъун фае

Ар кыгурыйо Сурэт адыгабзэм изэгъэшлэн гушуагъо къыхалхъэу итхылтхэр ыгъэпсыгъэх.

ШІНЫГЪЭЛЭЖЬЭУ
СИТЫМЭ Сар.

Баскетбол. Суперлигээр

КъЭГЪЭЗАПІЭР – ШЫКІЭШІУ

«Динамо-МГТУ» Мыекъуапэ — «Чебоксарские Ястребы» Чебоксары — 74:67 (17:17, 18:20, 19:8, 20:22).

Республикэ спорт Унешхоу «Ошъутенэм» мэзаем и 17-м щызэдешіагъэх.

Зезышагъэхэр: А. Курносов — Калуга, С. Тимошков — Санкт-Петербург, Н. Чухлебов — Ростов-на-Дону.

«Динамо-МГТУ»: Фещенко — 7, Александров — 14, Гапшин — 14, Абызов — 9, Кочнев — 4, Суслов, Милютин — 5, Майборода — 6, Еремин — 15.

«Чебоксарские Ястребы» къыхэштыгъэхэр: Жильков — 18, Кадыков — 13, Кольцов — 9, Долматов — 8, Рогожкин — 7.

Хэгъэгум баскетболымкэ изэн нэхъюу суперлигээм ия 2-рэ куп щыкъорэм пэшпорыгъэш ёштэйхээр щаухыгъэх. Медальхэм афэбэнэхтхэм язэукигъухэм тштогъэшэгъюунэу тяпллы. Чебоксары икомандэ апэрэ чылпэлэм щызэдешіагъэх.

Мыекъуапэ ыкчи Чебоксары якомандэхэр зызэдешіагъэх, пчагъэхэр зэфэдэу гъогогуу 9 къыхэштыгъэх. Зым зыр ыгээ иштэй зэрэхъугъэх иччагъэх маклэп — 8. Теклоныгъэр хъакіэхэм ахыштэу къытыхъоу уахтэе къытэгъу. Зэтэгъапшэх: 0:6, 8:8, 14:16, 17:19, 19:24.

С. Жильковыр хъурдjanэм пэблагъэу дэгъоу ёштэштигъ, хъагъэм іэгуаор бэрэ ридэштигъ. Н. Кадыковми Ѣынагъохэр къылкырыкытштигъэх. «Динамэм» итренер шъхьаіеу Андрей Синельниковыр игъом тиешlakloхэм яушыигъэу тэлтигъ. Ухуумэн юфыгъохэр хъурдjanэм дэжь нахышлоу щагъэцакіэхэу, очкоу 3 дэгъохэр агъефедэхэу аублагъ.

Артем Гапошиным зэкіэлтыклюу гъогогуу 2 хъагъэм іэгуаор редзэ. «Динамэм» икапитанеу Илья Александрови тегъэгушо. Пхъашэу бандээ, ухуумаклом ахырэкы, пчагъэм хегъахьо. Ящнэрэ едзыгъор тиешlakloхэм 19:8-у къахьи, зэлукіэгүм къэгъэзапэ фашыгъ. Пчагъэхэр: 31:36, 37:37, 41:37. Николай Еремини, Максим Абызовыр, Артем Гапошиныр гупчэм дэгъоу щешіх, ош-дэмэшшэу ухуумаклом ахырэкы, пчагъэм хагъахьо.

Ю. Кочневым Н. Рогожкинным эхмийнэхэм номеруу атездэгъэр зэфэдэ — 22-рэ. Ешэлкүйтлии лъэпэлъагэх. Иэгуаор

зэтырахыэз зэбэнэгъэх, зэкіэлтигъюу хэти фэягъэп. Судьям я 5-у тиешlakloу Ю. Кочневым къыфильгэшти, ешланлэм къыригъэхтигъ.

«Динамэм» игутиныгъэ къыригъэхыгъэп, ау пчагъэхэр рэхъатэу лъыкlyатштигъэп: 67:61, 67:64-рэ. И. Александровым очкоу 3 дэгъоор дахжу егъэцакіэ — 70:64-рэ. Н. Еремини ухуумаклом іэгуаор къылкыхи, изакью хъурдjanэм екүгъ, хъагъэм іэгуаор щигъэчэрэгъу — 72:64-рэ. И. Александровыр икіэрыклюу ухуумаклом іэкіэлкы, пчагъэм хегъахьо — 74:64-рэ, къэнагъэр такъикытли. Ешэлкүйт зыхыштымкэ упчэ щимынэжэу зэлукіэгүр аухыгъ — 74:67-рэ.

Пресс-зэлкүэр

Зэлукіэгүм къэгъэзапэ фашын, ухуумэн юфыгъохэр нахышлоу тиешlakloхэм агъэцэкіэн зэралэхтигъэр, хъагъэм іэгуаор радзэнмын яамалхэр зэрагъэфедагъэхэр Адыгэ Республикаэ изаслуженэ тренерэу Андрей Синельниковым къыхыгъэх. Тиешlakloхэм янасып къыхыгъэу ылъытагъ.

«Чебоксарские Ястребы» итренерэу Сергей Худаевыр ешлэгъум икіэух ыгъэрэзэгъэп.

Мыекъуапэ ыкчи Чебоксары якомандэхэр тыгъуас ятлонэрэу зэдешлэгъэх. Сурэтыр зэнэкъокум къышытхыгъ.

Зэхэзыщагъэр
ыкчи къыдэзыгъэхтэйшагъэр:
Адыгэ Республикаэ лъэпкэ Йофхэмкэ, Иэкыб къэралхэм ачын пэсурэ тильэпкэгъухэм адьряїэ зэхын юфыгъэхмкэ ыкчи къэбар жууѓем иамалхэмкэ и Комитет

Адресыр:
ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэшылэр:
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,

Редакцием авторхэм къайхырэр А4-кіэ заджэхэрэх тхъапхэу зипчагъэкі 5-м емыхъухэрэр ары. Сатырхэм азыфагу 1,5-рэ дэлъэу, шрифттыр 12-м нахь цыкунуу щытэп. Мы шапхъэхэм адимыштэрэх тхъагъэхэр редакцием зэкігъэжкых.

E-mail: adygoevoice@mail.ru

Зышаушыхъятыгъэр:
Урысы Федерацием хэутын юфхэмкэ, телерадиокъэтынхэмкэ ыкчи зэллэй-Иэсэйкэ амалхэмкэ и Министерствэ и Темир-Кавказ чылпэ гъэорышил, зэраушыхъятыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зышаушыхъятыгъэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Зэкіэмли
пчагъэхэр
4876
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 280

Хэутынм узыцкэлтхэнэу щыт уахтэр
Сыхыттарыр
18.00

Зышыкіэтхэгъэхэ
уахтэр
Сыхыттарыр
18.00

Редактор
шъхьаїэр
Дэрэ Т. И.

Редактор шъхьаїэм
игуадзэр
Мэцлэкъо
С. А.

Пшъэдэкыж
зыхыырэ секретарыр

Хъурмэ
Х. Х.

Пэшпорыгъэш ёштэйхээр къалехэм, районхэм ашыкыуагъэх. Теклоныгъэр къыдэзыхыгъэхэр медальхэм афэбэнагъэх.

— 2006-рэ ильэсм къыщыублагъэу Краснодар баскетболымкэ иклубэу «Локомотив-Кубань» зыфиорэм зэнэкъокур шъольырым шырэгъэклюу, — къытиуагъ зэхэштэхэл купым икіэшаклохэм ашыщэу, спортым иветеранеу Хъакіэмьиз Аслын. — Я 9 — 11-рэ классхэм яеджаклохэр нахышпэкэ зэнэкъокум хэлажэштгэх. 2019 — 2020-рэ ильэс зэнэкъокум я 7 — 9-рэ классхэм яеджаклохэм ялэпэзэнсигъэ къыщагъэльяга.

— Ильес къэс зэлукіэгъухэм ахэлажэхэрэм япчагъэх нахышбэ мэхъу, — зэдэгүүштэгъур лъеѓэгъу. Адыгэ Республикаэ изаслуженэ тренерэу Юрий Бойко. — Клэлэджахээр ягуапэу баскетбол зэдешіх.

Мыекъуапэ игурыт еджаплэу N 17-м икомандэхэр ялэпэлсэ-

нгызкээ къахэштгэх. Клэлэхэр дахэу ёшлагъэх. Баскетболышом цэрийло щихъун зыльэкыиштэлэхэр ахтэхуу тэлтигъ.

Я 17-рэ гурыт еджаплэм икіэлхэри, пшъашьхэри щысэ атепхынэу ёшлагъэх, алэрэ чылпэхэр афагъэшшошагъэх. Красногвардейскэ ыкчи Джэджэ районхэм я 2-рэ, я 3-рэ чылпэхэр ахыгъэх.

Хагъэунэфыкырэ чылпэхэр къыдэзыхыгъэ командэхэм кубокхэр, спорт шъюшэ дахэхэр, щытхуу тхылхэр, нэмийхэри афагъэшшошагъэх.

Баскетбол ёшэ зышыонгъо ныбжыкіэхэм хэпшыклюу япчагъэхэз хэхъуагъ. Урысын изэнэкъокуу инхэм ахэлэжээнхэм тиеджаклохэр фэхъазырых.

Сурэтыр итхэр: **апэрэ чылпэхэр** къыдэзыхыгъэ командэхэр гурыт еджаплэу N 17-м щеджэхэрэр.

Нэкүбгъор
зыгъэхъазырыгъэр
ЕМТЫЛЫ Нурбий.

